

erdőfelügyelőséghez kellő időben beterjesztett kérelmeknek teljesítése után esetleg még megfelelő csemetekészleli rendelkezésre fog állani.

A folyamodványokban a birtokosoknak határozottan meg kell jelölniök a beerdősítendő terület helyét (község, dűlő), minőségét (kopár, vizmosásos, futóhomok terület, vagy vágás, tisztás stb.) és kiterjedését (kat. hold), továbbá a szükséges csemeték fajtát, korát és mennyiségét, az elültetés idejét (tavasz vagy ősz), a folyamodó vagy megbízottjának pontos címét (lakóhely, utolsó posta és vasuti állomás) és végül azt, hogy a fentebb közölt feltételek közül melyik szerint kéri a csemeték kiszolgáltatását.

Végül figyelmeztetnek az érdekelt birtokosok, hogy ezen hirdetmény alapján csakis erdősítésre alkalmas s a fent elősorolt faju, egy-két éves, kivételesen három éves csemeték kerülnek kiosztásra, amelyek tehát utak, tagok szegélyezésére nem alkalmasak, továbbá, hogy az olyan folyamodók, kik a kért s kiutalványozott csemetéket annak idején ok nélkül visszautasítják, a jövőre az állami csemetékben való részeltetés kedvezményétől esznek.

Az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai részére szükséges csemeték kiutalványozása iránt a szükséges lépéseket a m. kir. állami erdőhivatalok teszik meg, ezeknek a birtokosoknak tehát szükségleteiket az illetékes m. kir. állami erdőhivatalnál kell bejelenteni.

Budapest, 1906. évi szeptember hóban.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hírek. Ő felsége a király *Faller* Károly bányatanácsost, a selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskola II. osztályu rendes tanárát folyó évi augusztus hó 1-én kezdődő joghatálylallyal I. osztályu rendes tanárrá előléptetve, a VI. fizetési osztályban főbányatanácsossá nevezte ki. — *Kolbenheyer* József m. kir. erdész (F.-Vissó) vezetéknevét *Kolozs*-ra, *Kressák* Pál m. kir. erdész (F.-Vissó) *Köllő*-re, *Marcon* Antal püspöki urad. erdész (Lunka, u. p. Vaskoh) *Marosi*-ra magyarosította.

Fekete Lajos utódjául az erdészeti főiskola erdőrendezési tanszékébe Ő felsége a király *Múzsny* Géza m. kir. erdőmestert nevezte ki, aki eddig a kincstári erdők erdőrendezési ügyeit vezette a földmivelésügyi miniszteriumban. Legjelesebb erdőrendezőink egyike került vele a főiskolára, kinek széleskörű gyakorlata és látköre, az ország számos erdőgazdaságának ismerete, alapos tudása és megnyerő nyílt jelleme előre is biztosítja a sikert új, fontos működési körében. Irodalmi munkásságáról az Erdészeti Lapok olvasói is előnyösen ismerik.

A szepesvármegyei szűkárósításokról és a szúrovar tömeges fellépéséről a napilapokban legutóbb igen nyugtalanító híreket közöltek. Utána járván a dolognak, jelenthetjük, hogy ezek a hírek tulzottak.

Szepes vármegye több vidékén (Igló, Merény, Svedlér, Szepesremete, Szepesszombat, Szomolnokhuta környékén) a szúrovar fellépése és károsítása megállapítható ugyan, de *veszélyes* fellépésről szó sem lehet. A vármegye közigr. erd. bizottsága által a helyi viszonyokhoz mérten alkalmazott óvó és irtó intézkedések legendák arra, hogy nagyobb veszedelmet elhárítson.

Az erd. bizottság által a kir. erdőfelügyelőség és a selmeczbányai központi erdészeti kísérleti állomás javaslatára a birtokosoknak elrendelt intézkedésekből a következőket emeljük ki:

A termelt fenyőtűzifa a vágásokból haladéktalanul kitakarítandó.

A közelebből vágás alá kerülő erdőrészekben, különösen ezek déli, délnyugati verőfényes, melegebb oldalain, az elnyomott, beteges, széltől megingott fák kijelölendők és a nedvkeringés idejében levágandók és lehántandók. (A kérget elégetni nem kell.) A vágások szélein a héjaszástól, majd ennek következményeképp a szúrágás folytán is elszáradt törzsek egyelőre kísérletképpen állva hagyandók oly célból, hogy a mögöttük álló fák a héjazás s ezzel kapcsolatosan a szú ellen megvédhetők legyenek.

A jövő évi vágások fenyőtörzsei, amennyiben ezt az értékesítési viszonyok engedik, illetőleg a mennyiben ez által a jövődelem érzékenyen nem csökken, egész hosszukban lehántandók. A szúrovar tavaszi rajzásáról, valamint a megszállás minőségéről

minden érdekelt birtokos tegyen a selmeczbányai központi erdészeti kísérleti állomásnak jelentést.

Valószínű, hogy ezeknek a hatósági intézkedéseknek meg nem értéséből vagy elferditéséből keletkeztek az említett riasztó hírek.

Cs. Gy.

Bükköseink értékesítése. A napilapokban olvassuk, hogy Schönborn-Buchheim gróf beregmegyei uradalmán a bécsi fake-reskedelmi r.-t. több budapesti fakereskedő czéggel 25000 hold bükkerdő faállományát 7 millió K-ért (vagyis holdankint 280 K-ért) megvette és falepárló telepet létesít. A fatermés kiszállítása céljából mintegy 100 km erdei vasut építésére is szükség lesz.

A fa hatása a fényérzékeny lemezre. A fa belső szerkezetének titkát nem őrzi féltékenyen, szabadon feltárja azt az éles megfigyelő előtt. Sőt mindenkor kész saját képmását is adni annak, aki ennek megszerzésére fáradságot vesz magának.

Abból a jelentésből ugyanis, melyet az ismert londoni tudós, William G. Russel, a londoni kir. fényképező társaságnak nemrégén bemutatott, kitűnik, hogy a fának megvan az a sajátsága, hogy sötétben a fényképezésnél használni szokott fényérzékeny lemezre hatással van, t. i. rajta hagyja képmását.

Ehhez sem lencse, sem egyéb előkészület nem kell. Elegendő, ha a fának sik, jó egyenes és sima felülete van s ha azt a lemezzel közvetlen érintkezésbe hozzuk vagy pedig attól igen csekély távolságra helyezzük el. Rövid idő alatt megkapjuk a lemezen az illető fa képét, teljesen pontosan és hihetetlenül tisztán. Ezzel a titokzatos sajátsággal valamennyi fanem bír, de különböző mértékben.

Legnagyobb hatással vannak a lemezre a koniferák, különösen pedig az erdei fenyő. Ezután következnek: a tölgyfa, bükkfa, ákác, ficus, sycomorus, az afrikai ébenfa, a rózsafa, a pálma stb. Sokkal kisebb hatással van a lemezre: a kőrisfa, a szil, a platán. Figyelembe veendő, hogy dr. Russelnek nem állottak rendelkezésre a világ összes fanemei s így nem lehet határozottan állítani, hogy általános természeti tűneménnyel van-e dolgunk, de a lehetőség mégis eme feltevés mellett szól, mert ezen természeti tűnemény az eddig kísérlet alá vett valamennyi fanemnél mutatkozott.

Ez a tűnemény mutatkozott oly deszkáknál is, melyek sokáig ki voltak téve a levegőnek, sőt száz évnél idősebb faláda töredékeinél, korhadt fatörzsnél is.

Ugy látszik tehát, hogy az anyaghoz fűződő bizonyos saját-sággal van dolgunk.

A lemezre csakis a fa gyakorol befolyást, mert sem a kéreg, sem a bél nem látszik hatással lenni.

A kép eredeti alakját megtartja, ha a vágáslapot többször meg is ujtjuk.

S csodálatos dolog! A fénykép nem fedi mindenkor math. pontossággal a fának szemmel látható rajzát! Olykor annyira eltér attól, hogy az ember azt hinné, hogy a tűnemény optikai csalódáson alapszik. Az egész jelenség, ismétlem, a sötétben megy végbe, azt lehetne tehát gondolni, hogy a fénynek semmi befolyása sincsen. Mégis a tűnemény intenzitása nagyobbodik, ha a fa előbb ki volt téve a fénynek, akár a napnak, akár villamos, gáz-, vagy magneziumfénynek.

Tegyük fel pl., hogy egy jegenyefenyődeszkácska felét befőtük fekete papírlappal s a másik felét szabadon hagytuk s hogy ekkép 5 perczig kitettük a napfénynek. A deszkácska befedett részéről kapott fénykép csak homályos leend, míg a napfénynek kitett deszkácska másik része teljes erősséggel kiválik a fényképen.

Ugyancsak ha egy darab fát néhány órán át a szabadban hagyunk, míg hasonló másik fadarabot a szobában tartunk, úgy a szabadban volt fa sokkal nagyobb hatással lesz a lemezre, mint a szobában hagyott.

Ha még megjegyzem, hogy semmi hatást nem észlelünk, ha a fa s az érzékeny lemez közé bármily vékony üveglemezt vagy fényezett papírlapot teszünk, elmondtam volna ezen különös természeti tűnemény összes külső jelenségeit.

Belső okaira nézve a tudomány eddig még nem nyújt kellő felvilágosítást. (A „Le Journal“ nyomán.)

Tordony Emil.

Óriási kártérítés erdőtűz által okozott károkért. A Primenau németországi község határában 1904. év augusztus havában egy tehervonat szikrái által okozott erdőtűzből kifolyólag az illető állami vasutak kerek 4.200,000 márkát fizettek kártérítésül

33 kisebb és több nagyobb erdőbirtokosnak. Minthogy az illető vasutak a tűz által megrongált s megszerzett fából 1.300.000 márkát bevettek, a vasutak összes kára mégis 2.900.000 márkára rugott.

Ültetvények megvédése tengeri nyulak ellen. A Deutsche Forstzeitung f. évi 34. sz. füzetében olvashatunk olyan eljárásról, mely az elszaporodott tengeri nyulak károsításai ellen sikerrel járhat. A tengeri nyulak ugyanis nemcsak a csemeték lerágása és lehántása útján okoznak kárt, de azáltal is, hogy kaparási ösztönüket kielégítve, e mellett a csemetéket is kikaparják. A tengeri nyulak különösen a laza talajt szeretik s mint tapasztalták, már a legközelebbi éjjelen kikotorták a nappal elültetett csemetéket. Ez ellen a csemetéknek bekenése természetesen hiába való volt, miért is a csemetéket gyepgyűrűkkel vették körül.

A gyepgyűrűk ugyanis akadályozzák a nyulakat a kotrásban s a kaparásban. Nem szükséges okvetlenül gyephantokkal körülrakni a csemetéket; kevés mohával benőtt földrészek is már visszatartották a nyulakat az ilyen helyekről. A gyeppel való körülrakás elég gyorsan megy végbe és nem oly költséges, mert gyermekeket is lehet erre a munkára alkalmazni, bár legcélyszerűbb ezt a munkát is azonnal az ültetők által végeztetni. A módszer állítólag igen jól bevált.

Erdészeti főiskola Indiában. A keletindiai angol gyarmat kormányja az ottani erdők okszerűbb kihasználhatása és gazdaságosabb értékesíthetése céljából az erdőgazdasági szakoktatás fejlesztését elhatározván, a dehra-dunbai alsóbb erdészeti szakiskolát magasabb erdészeti tanintézetté alakította át. Ennek az intézetnek címe: Imperial-Forest Research Institute E. College.

A meglévő tanári kart egy erdőmérnökkel, botanikussal, zoológussal, vegyészszel és egy gyakorlati erdőgazdával (Forest-economist) egészítik ki, főszólt helyezvén arra, hogy az utóbbi tapasztalt kereskedő is legyen, kinek az lesz a feladata, hogy azokat az utakat és módokat kutassa, melyek segítségével majd az erdőket leggazdaságosabban kihasználni és azok termékeit legjobban értékesíteni lehet.

Japán erdészek tanulmányutja. Hazánkban ismét vannak japán vendégei. *Hansiro* Migita dr. tanár, *Kakusuki* Naito főerdő-

tanácsos és *Shingaro Sato* dr. erdőtanácsos időzött a közelmúltban Zólyom vármegyében, ahol *Kócsy János* m. kir. főerdőtanácsos és *Chrenóczy-Nagy Antal* m. kir. erdőmester vezetésével a kincstári erdőüzemet tanulmányozták.

Kisebb borgazdaság. Ily czimen zsarolányi Márton Sándor m. kir. erdőmester gyakorlati utmutatást irt a borkezelésről. A füzet a szerzőnél (Nagykárolyon) rendelhető meg. Ára 86 f., ajánlva s bérmentve 1 K.

A madárvédelem érdekében elismerésre méltó tevékenységet fejt ki *Selymessy Ferencz* m. kir. főerdész Kecskeméten. Ezen a gyümölcstermő vidéken kiválóan nagy jelentősége van a madárvédelemnek s ennek daczára ennek az ügynek felkarolására senki sem gondolt. *Selymessy Ferencz* nemcsak az ottani gazdasági egyesületnek „Homok” czimű szakfolyóiratában irt több cikket a madárvédelem érdekében, egyuttal utasítást adva annak gyakorlati keresztülvitelére, hanem a városi tanácshoz is részletesen indokolt javaslatot terjesztett be, 300 mesterséges fészekodu beszerzése és elhelyezése iránt. Mivel egyuttal a kecskeméti gazdasági egyesület is elhatározta 100 db ily fészekodu beszerzését és szétosztását, remélhető, hogy a madárvédelem Kecskemét táján meghonosodik.

Az állami erdőtisztek létszámrendezése. Lapunk zártakor került nyilvánosságra az 1907. évi államköltségvetés, amelyből örömmel értesülünk arról, hogy az állami erdőtisztek u. n. állásarányosítására szükséges összeg, legalább fele részben, előirányoztatott, a létszámrendezés tehát 1907 július 1-ével keresztülvihető. Sietünk e tényről az érdekelteket, habár csak ezen rövid jegyzet után, értesíteni. A létszámrendezés közelebbi körülményei csak a költségvetés indokolásának megjelenése után ítéltetők meg, fenntartjuk tehát magunknak, hogy erre a tárgyra közelebbről bővebben visszatérjünk.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

Magyar földművelésügyi miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy *Fekete Lajos* főerdőtanácsos, főiskolai rendes tanár saját kérelmére állandó nyugalomba helyeztessék és ez alkalommal neki kiváló szolgálatainak elismerésül a miniszteri tanácsosi czímet díjmentesen adományozom.

Kelt Teschenben, 1906. évi szeptember hó 1-én.

Ferencz József s. k.

Darányi Ignác s. k.

Magyar földművelésügyi miniszterem előterjesztésére *Muzsnay Géza* erdőmestert a selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskola rendes tanárává a VII. fizetési osztályba kinevezem.

Kelt Bécsben, 1906. évi szeptember hó 29-én.

Ferencz József s. k.

Darányi Ignác s. k.

A földművelésügyi miniszter kinevezte az erdőőri szakiskolák személyzeti létszámában *Török Sándor* erdőmesteri czímmel felruházott főerdészt, szakiskolai igazgatót, hasonló minőségben erdőmesterré.

A földművelésügyi miniszter a községi s némely más erdők és kopár területek állami kezelésénél alkalmazott mérnöki személyzet létszámában *Török Albert* háromszögölő főmérnököt felmérési felügyelővé nevezte ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter kinevezte ideiglenes minőségű erdőgyakornokokká a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat, és pedig: a községi és némely más erdőket kezelő erdőtiszték létszámába: *Zathureczky Nándort* az alsókubini, *Vojtás Árpádot* a lipótszentmiklósi, *Kelcsényi Mihályt* a máramarosszigeti m. kir. állami erdőhivatalhoz; továbbá a kincstári erdőket kezelő erdőtiszték létszámába: *Muck Andrást* a lipóújvári m. kir. főerdőhivatalhoz.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a kincstári erdészeti orvosok létszámában *dr. Novák Károly* máramarosszigeti kincstári erdészeti főorvost a VIII-ik fizetési osztályba nevezte ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Sugár Károly* m. kir. főerdészt Lippáról Budapestre helyezte át s szolgáltatételre a vezetése alatt álló miniszterium erdészeti (I/B. 1.) osztályába, *Balogh Ernő* m. kir. főerdészt pedig az I. A. 3. ügyosztályba osztotta be.

A földművelésügyi miniszter *Arnaut Miklós* m. kir. erdészjelöltet a csikseredai m. kir. állami erdőhivaltól áthelyezte a maros-vásárhelyi m. kir.

állami erdőhivatalhoz és szolgálattételre beosztotta a szászrégeni m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Balaton Antal* m. kir. főerdésznek a lugosi erdőigazgatóság kerületéből az apatini erdőhivatalhoz, valamint *Daniek Géza* m. kir. erdésznek az apatini erdőhivatal kerületéből a lugosi erdőigazgatóság kerületébe, történt áthelyezésére vonatkozó intézkedését hatályon kívül helyezvén: *Balaton Antal* m. kir. főerdészt a lugosi erdőigazgatóság kerületében a kossovai erdőgondnokságtól, a lunkányi erdőgondnoksághoz helyezte át.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Sándor Elek* m. kir. erdészt a lugosi m. kir. erdőigazgatóságtól a deliblati m. kir. kincstári birtokkezelőséghez helyezte át.

22 22 22